

UDK 341.24(436):1955:323.15(436=862/=863)

Specifičnost ureditve pravnega in dejanskega položaja naših narodnih manjšin v Avstriji

dr. Vlado Benko

Kot je znano, ima vprašanje ureditve položaja naših narodnih manjšin v republiki Avstriji pravno podlago v Državni pogodbi o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije z dne 15. maja 1955., h kateri je pristopila tudi SFR Jugoslavija. S členom 7 te pogodbe je po eni strani, republika Avstrija sprejela mednarodne obveznosti za ureditev položaja naših manjšin, po drugi strani pa je Jugoslavija kot zavezniška država in sopolpisnica avstrijske državne pogodbe dobila posebne pravice nasproti Avstriji v okviru določil tega člena.

Jugoslavija je vse do konca druge svetovne vojne vztrajala na določenih teritorialnih revandikacijah do Avstrije, pri čemer se je opirala na etnični sestav teritorija, ki je bil predmet teh revandikacij, na proces germanizacije, kateremu sta bili podvrženi slovenska in hrvaška manjšina v prvi avstrijski republiki, na protifašistični boj prebivalstva na tem ozemlju in ne nazadnje na dejstvo, da je bila članica zmagovite antifašistične koalicije.

S podpisom te pogodbe je SFR Jugoslavija priznala neodvisnost in teritorialno nedotakljivost meja Avstrije, kar je mogoče razumeti le, če se upošteva dejstvo, da je Avstrija sprejela obveznosti o posebnem manjšinskem varstvu.

Te obveznosti niso običajne mednarodne obveznosti, *marveč takšne kogentne norme, ki imajo značaj državnih konstitutivnih obveznosti.*

Argumente v prid takšnemu stališču opiramo na interpretacijo Preambule Avstrijske državne pogodbe.

Posamezni odstavki te Preambule govorijo namreč o naslednjem:

- a) Četrty odstavek: »Avstrija je bila osvobojena dominacije nacistične Nemčije z rezultatom zavezniške zmage...«
Jugoslavija je bila zavezniška sila, članica Združenih narodov in članica antifašistične koalicije.
- b) Peti odstavek: »...zavezniške in pridružene sile, želijo skleniti pogodbo, s katero obnavljajo Avstrijo kot svobodno in neodvisno ter demokratično državo, kar naj bi prispevalo k obnovitvi miru v Evropi...«
Jugoslavija je v gornjem smislu in kot sopolpisnica Državne pogodbe dala svoj prispevek k obnovitvi miru v Evropi predvsem tako, da se je odrekla svojih teritorialnih obveznosti, ki jih je sprejela na podlagi določil te pogodbe.
- c) Šesti odstavek: »...zavezniške in pridružene sile želijo s pomočjo te pogodbe in v skladu s principi pravičnosti rešiti vsa vprašanja, ki še obstajajo v zvezi z zgoraj omenjenimi dogodki, vključno aneksijo Avstrije s strani hitlerjevske Nemčije in sodelovanje Avstrije kot integralnega dela Nemčije v vojni...«
Ker fungira ureditev položaja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji kot predmet 7. člena Državne pogodbe, je umestno sprejeti tolmačenje, da se ta ureditev navezuje tudi na dikcijo iz šestega člena, odnosno iz nje izhaja.
- d) Sedmi odstavek: »...zavoljo teh ciljev...želijo zavezniške in pridružene sile in Avstrija skleniti to pogodbo, ki naj rabi kot temelj za prijateljske odnose

med njimi, s čimer daje zavezniškim in pridruženim silam možnost za to, da podprejo prošnjo Avstrije za članstvo v OZN.» (Podčrtal V. B.).

Interpretacija gornje dikcije navaja na sklep, da je izvršitev v Državni pogodbi zapisanih obveznosti pogoj, da republika Avstrija postane članica OZN.

V tej zvezi je potrebno opozoriti še na naslednje:

Presoja aplikacije neke države za članstvo v tej organizaciji se vrši na podlagi petih kvalifikacij odnosno pogojev, določenih v Ustanovni listini OZN. Med temi pogoji so tudi naslednji: prisatnek na obveznosti, ki izhajajo iz Ustanovne listine, sposobnost izvrševati jih in voljnost jih izvrševati. Nadalje: upoštevajoč določila v Ustanovni listini (člen 2., točka 2.) in načela sodobnega mednarodnega prava, je sleherni država — članica OZN dolžna, da vestno in v dobri veri izvršuje svoje mednarodne obveznosti. S posebnim ozirom na 7. člen avstrijske Državne pogodbe, pa velja tudi poudariti, da je eden od ciljev OZN »... napredek in vzpodbujanje spoštovanja pravic človeka in temeljnih svoboščin ne glede na raso, spol, jezik ali vero...« (Člen 1., točka 3. Ustanovne listine OZN.)

Glede na to, da Avstrija dvajset let po podpisu Državne pogodbe določil, ki terjajo posebno varstvo manjšin ne samo da ni v celoti, po črki in bona fide izpolnila, marveč celo, da je nekatera od njih podvrgla postopni demontaži, bi bilo upravičeno opozoriti na nekatere okoliščine, ki jih je — po našem mnenju — potrebno upoštevati, ko gre za oblikovanje političnih pogojev za nastanek te pogodbe.

Pri tem gre za naslednje:

a) Kot smo že poudarili, se je SFR Jugoslavija odrekla teritorialnim zahtevam nasproti Avstriji ter priznala njeno neodvisnost in teritorialno nedotakljivost, pričakujoč, da bo le-ta izpolnila posebno manjšinsko — varstvena določila. Vendar pa je njen poseben odnos do ureditve mednarodnopravnega položaja Avstrije razumeti tudi v luči dejstva, da je bila 6. aprila 1941. napadena z ozemlja Avstrije in da so pripadniki nemških oboroženih sil, po narodnosti Avstrijci, imeli vidno mesto v vojnih operacijah in uničevanju ljudi in stvari na njenem ozemlju.

K podkrepitvi tega stališča sodi dokumentacija iz memorandumov SFR Jugoslavije vodilnim štirim silam. Posebej velja v tej zvezi opozoriti na gradivo o vojnih zločinih pripadnikov nemških oboroženih sil — po narodnosti Avstrijcev — na ozemlju Jugoslavije.¹

Da je imela Jugoslavija neko posebno mesto v odnosu do Avstrije, pa je sklepati tudi iz nekaterih eksplicitnih določil v avstrijski Državni pogodbi. Ne gre namreč samo za 7. člen, namreč tudi za 27. člen, kjer je govor o tem, da ima mimo določil (iz točke 1., op. V. B.) FLR Jugoslavija pravico zaseči, zadržati ali pa likvidirati avstrijsko imetje, pravice in interese znotraj jugoslovanskega teritorija, čim postane avstrijska Državna pogodba veljavna. Vlada Avstrije bo podvzela kompenzacije do tistih avstrijskih državljanov, katerih imetje je predmet tega določila (točka 2. op. V. B.).

Podobnih določil niso namenili drugim združenim in pridruženim silam.

¹ Dokumentacija o tem, glej: Report on the crimes of Austria and the Austrians against Yugoslavia and her peoples, Published by the Yugoslav War Crimes Commission, Belgrade 1947.

Za ilustracijo dodajamo, da o tej — 27. točki — izrecno govorijo tudi takomenovane pojasnjevalne pripombe, ki so bile predmet razprave v avstrijskem »Nationalratu« (parlamentu). V njih namreč ugotavljajo, da »vsebuje za Avstrijo zelo trda določila, ki pa jih je bilo potrebno sprejeti, če se naj ne bi zavlačevalo s sklenitvijo Državne pogodbe«.²

b) Čeprav je res, da je težave v oblikovanju političnih pogojev za ureditev mednarodno-pravnega položaja Avstrije pripisati predvsem sporom znotraj vodilnih sil bivše antifašistične koalicije, je vendar vsaj del teh težav izhajal tudi iz vprašanja o krivdi Avstrije za drugo svetovno vojno in za njen delež v toku vojnih dogajanj.

Sklenitev avstrijske Državne pogodbe na temelju Moskvske deklaracije z dne 3. X. 1943, je bila predmet številnih sestankov in zasedanj zunanjih ministrov štirih velikih sil, konferenc namestnikov zunanjih ministrov (260 sej), posebne komisije, ki naj bi razčistila vprašanje bivšega nemškega imetja v Avstriji itd. Pri tem velja poudariti, da vlada Avstrije, kljub stališču, kakršnega so sprejeli na Moskovski konferenci 1943. (»prva žrtev agresije nacistične Nemčije«) ni bila polnopravni udeleženec le-teh tedaj, ko je bila v razpravi ureditev njenega mednarodno-pravnega statusa, odnosno državna pogodba, marveč so jo samo konsultirali. Kot je po eni strani točno, da Avstrije niso postavili v isti položaj, v kakršnem so bile bivše satelitske države — Italija, Romunija, Madžarska, Bolgarija in Finska — velja po drugi strani njeno »nepolnopravnost« razložiti z nejasnostmi o deležu, ki ga je imelo prebivalstvo Avstrije, odnosno njen teritorij, v vojaških in drugi dejavnostih ter naporih nacistične Nemčije v toku druge svetovne vojne. V prid tej domnevi govori tudi dejstvo, da je bil avstrijski zunanji minister dr. Gruber podvržen istemu tretmanu kot italijanski zunanji minister de Gasperi, ki je na pariški mirovni konferenci smel samo pojasniti stališča Italije.

Sele ko je avstrijska vlada s formalno noto z dne 10. IX. 1953. ponovno izrazila željo, da bi kot enakopraven partner sodelovala pri nadaljnjih pogajanjih, ji je bila ta prošnja uslišana. Tako so njeni predstavniki sodelovali na konferenci zunanjih ministrov štirih velikih sil v Berlinu.

Sicer pa je v sami avstrijski Državni pogodbi moč zaslediti nekatere pasuse, ki navajajo na krivdo Avstrije za drugo svetovno vojno.

V tej zvezi opozarjamo na:

— Preambulo, ki v šestem odstavku vsebuje naslednjo formulacijo: »...v zvezi z zgoraj navedenimi dogodki, vključno aneksijo Avstrije s strani hitlerjevske Nemčije in njenim deležem kot integralnega dela Nemčije, v vojni.«...

Na sami konferenci zunanjih ministrov, ki je bila 14. maja 1955 na Dunaju — ta je sledila veleposlaniški konferenci — je bila na avstrijski predlog sprejeta sprememba v tekstu Preambule in to tako, da je bil črtan stavek o »določeni odgovornosti Avstrije glede na udeležbo v vojni«.

² Zu 517 der Beilagen zu den stenografischen Protokollen des Nationalrates (VII. GP) str. 10.

³ Erläuternde Bemerkungen str. 876 (517 der Beilagen zu den stenografischen Protokollen des Nationalrates VII GP, Regierungsvorlage).

Vendar pa kljub temu, da je bilo avstrijskemu predlogu v zgoraj navedenem smislu zadoščeno, v pojasnjevalnih pripombah menijo, da šesti odstavek Preambule napačno (irrigerweise) govori o udeležbi Avstrije v vojni, na kar je bil dan komentar, »da Avstrija od leta 1938. do 1945. ni bila v položaju podvzemati mednarodnopравниh dejanj in zavoljo tega tudi ni mogla biti v vojnem stanju z neko državo«. ⁴ Pri tem se ta komentar sklicuje še na avstrijsko proklamacijo z dne 27. IV. 1945, ki — med drugim — piše tudi o tem, »da noben Avstrijec ni hotel nesmiselne in brezizgledne vojne« in nato — v nekoliko drugačni obliki — »da noben pravi Avstrijec ni imel občutkov sovražnosti in sovraštva do drugih narodov«. (Podčrtal V. B.).

— Člen 4 (Prepoved Anschlusa). V nekaterih elementih gre za razširjene, vendar v bistvu iz Saint-Germainske mirovne pogodbe prevzete obveznosti.

— Člen 9 (razpustitev nacističnih organizacij). Po našem mnenju gre za določilo, ki najbolj direktno opozarja na udeležbo dela avstrijskega prebivalstva v pripravah na drugo svetovno vojno in v njenem poteku.

— Člen 10 (posebna določila o zakonodaji). V že omenjenih pojasnjevalnih pripombah tarnajo o teh določilih in opozarjajo na to, da so evropske velike sile v 19. stoletju poskušale vsiliti otomanski porti podobna določila, vendar pa jih je le-ta odklonila. ⁵

Druga točka tega člena (protihabsburška klavzula) je direktno prevzeta iz Saint-Germainske mirovne pogodbe.

— Člen 12 (prepoved službovanja nekdanjih pripadnikov nemških oboroženih sil in pripadnikov »določenih drugih krogov oseb«) je prav tako možno tolmačiti v smislu »določene odgovornosti« dela avstrijskega prebivalstva za drugo svetovno vojno in za dogajanja v njej.

— Člen 13 vsebuje določilo o prepovedi specialnih orožij (v taksativno navedenih kategorijah so tudi motorni torpedni čolni, topovi z več kot 30 km dometa itd.). Avstrijske pojasnjevalne pripombe menijo, da je bila s tem kršena avstrijska suverenost. ⁶

Končno opozarjamo še na to, da so bili v toku oblikovanja dokončnega teksta avstrijske Državne pogodbe iz izvirnega osnutka (1946.) na instistiranje Avstrije izločeni členi 17., 19., 25., 16., 16. bis itd., češ, da bi jih bilo tolmačiti kot izraz odgovornosti Avstrije za drugo svetovno vojno.

c) Zgoraj navedeni podatki so relevantni za razumevanje spreminjajočih se odnosov Avstrije do slovenske in hrvaške narodnostne skupine v Avstriji. V grobem bi ga časovno opredelili na obdobje 1945—1949, 1949—1955 in od 1955. naprej.

Tako se je negotov mednarodno-pravni položaj Avstrije po koncu druge svetovne vojne odrazil v pozitivnih stališčih uradne Avstrije in oblasti na Koroškem do slovenske narodnostne skupine. Znana je izjava začasne deželne vlade na Koroškem, sestavljene iz predstavnikov strank prve avstrijske republike o vrnitvi med nacističnim obdobjem odvzetega premoženja koroških Slo-

⁴ Zu 517 der Beilagen zu den stenografischen Protokollen des Nationalrates, II. Besonderer Teil, str. 2.

⁵ Bericht des Hauptausschusses, 519 der Beilagen zu den stenografischen Protokollen des Nationalrates VII GP, str. 3.

⁶ Ibidem, str. 3.

vencev. Temu je meseca junija 1945. leta sledila obljuba posvetovalnega deželnega zbora o povračilu krivic, storjenih Slovincem v času nacističnega režima. Na slovesni seji koroškega deželnega zbora januarja 1947. leta je bila politika do koroških Slovencev po marcu 1938. leta označena in obsojena kot »uničevalna vojna zoper koroške slovenske deželane«. Uredba koroške deželne vlade z dne 3. X. 1945. leta o ureditvi dvojezičnih ljudskih šol na območju južne Koroške je poznala samo nemški in slovenski jezik, ne pa tudi takoimenovani windisch jezik. Po tej uredbi naj bi obsegalo dvojezično šolstvo 108 šol, vendar pa na desetih šolah v neposredni okolici Celovca niso nikoli izvajali dvojezičnega pouka, tako da je na samem začetku preostalo 98 šol. Januarja 1947. leta je bila sprejeta skupna izjava vseh, v deželnem zboru zastopanih političnih strank, ki je — med drugim — obljubljala Slovincem na Koroškem podobno kulturno avtonomijo, kakršno je opredeljeval zakonski osnutek iz prve avstrijske republike.

Na ravni avstrijske zvezne vlade je pomembna izjava tedanjega zunanjega ministra dr. Gruberja. Ta je v času pogajanj okrog avstrijske državne pogodbe v imenu države zagotovil, da bo Avstrija v vsakem pogledu zaščitila kulturne in gospodarske pravice ter koristi koroških Slovencev.

Do praktičnih sprememb v tem odnosu je prišlo, ko so velike sile zavrnile teritorialne revandikacije Jugoslavije nasproti Avstriji (1949.) Od takrat naprej so avstrijske zvezne in deželne oblasti pričele opuščati dotedanje relativno pozitivno obnašanje do slovenske narodnostne skupine, do besede pa so znova prišle velikonemške nacionalistične, protislovenske in protihrvaške organizacije. Toda tudi v tem obdobju je moč ugotoviti vsaj v besedah izraženi odnos pripravljenosti za ureditev položaja manjšin, kar n. pr. velja za izjavo zunanjega ministra dr. Gruberja iz leta 1952., »da bi bil storjen izreden in pomemben napredek v mednarodnem življenju, če v manjšinah ne bi videli elementa, ki razdvaja, marveč elementa, ki združuje.«

Z avstrijsko Državno pogodbo je bil mednarodni in mednarodno-pravni položaj Avstrije urejen in — upoštevajoč sprejeto obveznost o stalni nevtralnosti — tudi utrjen. Od tedaj naprej pa je moč ugotoviti tudi vse manjšo pripravljenost uradne Avstrije za uresničitev določil o manjšinskem varstvu, v čemer so tudi vzroki za oscilacije, napetosti in konflikte v odnosih med njo in Jugoslavijo. Razumljivo je, da pri razpravah o tem vprašanju v vse večji meri uveljavljajo spoznanje o državnem in konstitutivnem značaju obveznosti, ki jih je sprejela Avstrija s podpisom Državne pogodbe, kamor sodijo tudi manjšinsko-varstvena določila ter obveznosti. Specifična obeležja le-teh izhajajo iz takšne interpretacije Državne pogodbe.

Povzetek

Specifičnost ureditve pravnega in dejanskega položaja naših narodnih manjšin v Avstriji

V svojem prispevku z naslovom »Specifičnost ureditve pravnega in dejanskega položaja naših narodnih manjšin v Avstriji« argumentira avtor stališče, da je s členom 7 Državne pogodbe, Avstrija sprejela mednarodne pravne obveznosti za ureditev položaja slovenske in hrvaške narodnostne skupine po eni strani, po drugi strani pa, da je Jugoslavija kot zavezniška država in sopodpisnica te pogodbe, dobila posebne pravice nasproti Avstriji na temelju določil 7. člena.

Kar zadeva prve teze je njena teža ne samo v tem, da gre za mednarodno pravne obveznosti in s tem v zvezi za uresničevanje principa *pacta sunt servanda*, marveč tudi,

da gre za takšne kogentne norme, ki imajo značaj državnih konstitutivnih obveznosti. Oporo zanjo je avtor izvedel iz interpretacije Preambule avstrijske Državne pogodbe, iz katere je razvidno:

»da je bila Avstrija osvobojena dominacije nacistične Nemčije z rezultatom zavezniške zmage...«,

»da zavezniške in pridružene sile želijo skleniti pogodbo, s katero obnavljajo Avstrijo kot svobodno, neodvisno in demokratično državo, kar naj bi prispevalo k obnovi miru v Evropi...«

»da zavezniške in pridružene sile želijo s pomočjo te pogodbe in v skladu s principi pravičnosti rešiti vsa vprašanja, ki še obstajajo v zvezi z zgoraj omenjenimi dogodki, vključno aneksijo Avstrije s strani hitlerjevske Nemčije in sodelovanjem Avstrije kot integralnega dela Nemčije v vojni...«

»da zavoljo teh ciljev... želijo zavezniške in pridružene sile in Avstrija skleniti to pogodbo, ki naj rabi kot temelj za prijateljske odnose med njimi, s čimer daje zavezniškimi in pridruženimi silam možnost, da podprejo prošnjo Avstrije za članstvo v OZN.«

Kot sopodpisnica avstrijske Državne pogodbe in zavezniška sila, je dala Jugoslavija svoj prispevek k obnovi miru in v prid sodelovanju z Avstrijo predvsem tako, da se je odrekla teritorialnim zahtevam nasproti njej, pričakujoč, da bo le-ta uresničila obveznosti, ki jih je sprejela na podlagi določil te pogodbe. Izvršitev teh obveznosti je mogoče tolmačiti kot pogoj zato, da republika Avstrija postane članica OZN.

V zvezi z drugim stališčem, ki ga razvija avtor, je poseben odnos Jugoslavije do ureditve mednarodnopravnega položaja Avstrije razumeti v luči dejstva, da je bila Jugoslavija 6. aprila 1941 narodna tudi z ozemlja Avstrije in da so pripadniki nemških oboroženih sil, po narodnosti Avstrijci, imeli vidno mesto v vojaških operacijah in uničevanju ljudi in stvari na njenem ozemlju. Nekatera eksplicitna določila v avstrijski Državni pogodbi kot n. pr. 27. člen, kjer je govor o tem, da ima FLR Jugoslavija pravico zaseči, zadržati ali pa likvidirati avstrijsko ūmetje, pravice in interese znotraj jugoslovanskega teritorija, govorilo v prid takšnemu stališču, kajti podobnega določila niso sprejeli za nobeno od zavezniških ali pridruženih sil, ki so podpisale avstrijsko državno pogodbo. V tej zvezi se avtor sklicuje tudi na takojmenovane pojasnjevalne pripombe iz gradiv, ki so bili podložena v razpravo avstrijskemu Narodnemu svetu (parlamentu).

V drugem delu razprave se pisec obširneje dotika vprašanja soodgovornosti Avstrije — njenega prebivalstva in teritorija — za vojaške in druge dejavnosti ter napore nacistične Nemčije v toku druge svetovne vojne.

To vprašanje je zanj interesantno v dveh medseboj povezanih ozirih. Prvič, avstrijska vlada se je vseskozi zavzemala za to, da bi iz osnutka Državne pogodbe izločila, ali pa v njem vsaj omilila, tiste pasuse, ki jih je moč tolmačiti kot eksplicitno ali implicitno potrditev te odgovornosti. Na posameznih členih, ki so vzlic takšnim prizadevanjem avstrijske vlade v Državni pogobi ostali, pisec to odgovornost dokazuje.

Drugič, vse dokler ni bila avstrijska Državna pogodba podpisana, so avstrijske oblasti zavzemale do problema slovenske in hrvaške narodnostne skupine bolj pozitiven odnos kot poslej, kar je mogoče tolmačiti v posredni zvezi s težnjo Avstrije po čimprejšnji ureditvi njenega mednarodnopravnega položaja.

Ko je bil ta položaj urejen, se je pričel odnos Avstrije do ureditve posebnega manjšinskega varstva spreminjati, kar je privedlo tudi do tenzij med njo in Jugoslavijo.

Summary

Specific solution of the legal and actual position of our national minorities in Austria

In the article entitled, »Specific solution of the legal and actual position of our national minorities in Austria« the author argues that under the terms of Article 7 of the State Treaty, Austria assumed obligations in international law to settle the position of the Slovene and Croat national minorities on the one hand, and that Yugoslavia as one of the Allied Powers and co-signatory of this Treaty was given special rights toward Austria under Article 7, on the other hand.

As far as the first claim is concerned, its importance lies not only in the fact that obligations in international law are involved implying the principle of »pacta sunt servanda«, but also in the fact that these cogent norms entail constitutional obligations.

The author is basing this claim on the interpretation of the Preamble to the Austrian State Treaty, viz.:

»Whereas as a result of the Allied victory Austria was liberated from the domination of Hitlerite Germany;

»Whereas the Allied and Associated Powers... desire to conclude a treaty re-establishing Austria as a free, independent and democratic State, thus contributing to the restoration of peace in Europe;

»Whereas the Allied and Associated Powers desire by means of the present Treaty to settle in accordance with the principle of justice all questions which are still outstanding in connection with the events referred to above, including the annexation of Austria by Hitlerite Germany and participation of Austria in the war as an integral part of Germany; and

»Whereas the Allied and Associated Powers and Austria are desirous for these purposes of concluding the present Treaty to serve as the basis of friendly relations between them, thereby enabling the Allied and Associated Powers to support Austria's application for admission to the United Nations Organization.«

As a co-signatory to the Austrian State Treaty and an Allied Power Yugoslavia made her contribution toward the restoration of peace and cooperation with Austria above all by renouncing her territorial claims against Austria in the expectation that the latter would fulfil her obligations assumed under the terms of this Treaty. The fulfilment of these obligations can be interpreted as a condition for the admission of Austria to the United Nations Organization.

As far as the second claim is concerned, a special relationship of Yugoslavia toward the settlement of Austria's position in international law is to be viewed in the light of the fact that on April 6, 1941, Yugoslavia was attacked also from Austrian territory and that ethnically Austrian members of the German armed forces played an important role in military operations and in the destruction of life and property in Yugoslav territory. Some explicit provisions of the Austrian State Treaty, such as Article 27, which stipulate the right of the Federal People's Republic of Yugoslavia to seize, retain or liquidate Austrian property, rights and interests within Yugoslav territory, support this view, since no similar provision was made for any of the Allied or Associated Powers who signed the Austrian State Treaty. In this connection the author also refers to the so-called explanatory notes contained in the material which was submitted to the Austrian National Council.

In the second part of his article the author deals in greater detail with the question of co-responsibility of Austria — her population and territory — for military and other activities and efforts of Nazi Germany during World War Two.

The author finds this question interesting under two aspects that are mutually related.

Firstly, the Austrian government endeavoured throughout to see those paragraphs that could be interpreted as an explicit or implicit confirmation of this responsibility deleted from the State Treaty or at least mitigated.

Secondly, up to the signing of the State Treaty the Austrian authorities had been showing greater understanding for the needs of the Slovene and Croat national minorities than after the signing, which could be indirectly attributed to Austria's desire for a speedy settlement of her position in international law. Once that was achieved, the attitude of Austria toward the settlement of a special minority protection began to change, and this resulted in tensions between herself and Yugoslavia.